

MAGYARÁG

1939. MÁJUS 28

VIII. No. 147

I. lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. la Tsb.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Feloldó kiadó:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Feloldó szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dbs. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Vitéz 4.

Átadták a Szovjet kormánynak az új angol javaslatokat

London, május 26. Az angol külügyminisztérium hivatalosan közölte, hogy csütörtökön délelőtt a londoni szovjet nagykövetségen átnyújtották Chamberlain angol miniszterelnök a május 15-i szovjet ajánlatokra angol részről már át is ról. Egyidejűleg a moszkvai angol nagykövet közölte ugyanazt a nyilatkozatot a szovjet kormánynak. Egyes hírek szerint a május 15-i szovjet ajánlatokra angol részről már át is adták a választ és már csak néhány napra van szükség ahhoz, hogy az angol-francia-szovjet diplomáciai tevékenység eredménye nyilvánosságra kerüljön.

Német fenyegetés a bekerítés miatt

Berlinben félhivatalos német közlés jelent meg az angol-francia-szovjet tárgyalásokkal kapcsolatban. A közlés a következő:

„A német birodalom politikai körében kijelentik, hogy azok a francia és angol törekvések, hogy a Szovjetunióval minden áron egyezményt kössenek, továbbá Anglia és Franciaország minisztereinek nyilatkozatai azt bizonyítják, hogy a nyugati hatalmak visszautasítják a tengelyhatalmak legutolsó felhívását — amint azt a „Giornale d'Italia” c. olasz lap is kifejtette — az európai kérdések barátságos szabályozására. Ismeretes, hogy a félhivatalos

los Giornale d'Italia hangsúlyozta, hogy a német-olasz szövetségi szerződést a tengely hatalmak az összes függőben levő kérdések szabályozásához

való békés hozzájárulásnak tekintik.

Ha most Angliában és Franciaországban új és hatásosabb módszerekről beszélnek a nyugati

gati hatalmak részéről, úgy ez nem jelent mást, mint a bekerítési politika új bizonyítékát. Hangsúlyozni kell tehát, hogy a nyugati államok megtagadják a béke kérdésének komoly megoldásában való együttműködésüket. A tekintélyhatalmi államok nem fogják elmulasztani, hogy megfelelő módon válaszoljanak erre az új bekerítési kísérletre.”

A tengely „válasza” az angol-szovjet szerződésre

London, május 26. Angol politikai körök azokra a német kijelentésekre vonatkozóan, amelyek szerint: „az angol bekerítési politikára megadjuk majd a kellő választ”, úgy tud

ják, hogy Németország a Japánnal kötendő katonai szerződésre gondol. Erre vonatkozóan már történtek lépések is. A berlini japán nagykövet több ízben megjelent Ribbentrop né

met külügyminiszternél. Berlini japán körökben céloznak arra, hogy Japán egy esetleges európai háború esetén semmi esetre sem maradhat semleges.

Újabb súlyos incidens az orosz-mandzsu határon

Két orosz határőrt agyonlőttek. Rommá bombáztak a japán repülők egy kínai várost

A moszkvai japán követ tiltakozása a szovjet külügyi népbiztostól

Tokió, május 26. Mint a Domei Távirati Iroda jelenti, az orosz-mandzsu határon újabb súlyos határincidens történt. A japán távirati iroda szerint Tenbi-Csen közelében az orosz határőrök mandzsu területre akartak nyomulni és visszaverték őket. A határőrök másodszor is megkísérelték az át-

törést s ekkor újabb harcokra került sor. A lövöldözések következtében két orosz határőr életét veszítette.

Moszkva, május 26. A moszkvai angol nagykövet felkereste Molotov külügyi népbiztost és közölte vele Anglia álláspontját és szándékait. Ugyanekkor a japán követ is látogatást tett az orosz külügyi hivatalban és

Mandzsuko külső határain történt incidensek ügyében fejezte ki tiltakozását.

London, május 26. Csung-King városát 27 japán repülőgép bombázta. A kereskedő negyed csaknem teljes egészében elpusztult. A légi bombázás alkalmával ezer személy az életét veszítette.

Fizetik a nyugdíjakat Nagyváradon

Nagyvárad, május 26. — A pénzügyigazgatóságra megérkezett a nyugdíjak kiutalása. A pünkösdi ünnepekre való tekintettel a nyugdíjakat betűrend szerinti sorrend nélkül fizetik délelőtt és délután.

Piaci árak Nagyváradon

Cseresznye 8—10—12, eper 8—12, ananász eper 20, zöldborsó 8, ujbungonya 10—12, egrs literje 12, sajáta 3 fej 1 lei, tojás párja 4, fiatal csirke párja 25.

Terményárak: buza 350—

360, zab 440, tengeri 360, árpa 380—40, rozs 300.

A német légügyi államtitkár Olaszországban

Róma, május 26. Milch tábornok német légügyi államtitkár Olaszországba utazott, ahol a légi szakkörökkel folytatott nagyjelentőségű megbeszéléseket. Ezután Vale olasz légügyi államtitkár fogadta a német vendégeket, aki a megbeszélések után Vale társaságában felkereste Olaszország légi központját.

Hitler kihallgatáson fogadta a danzigi nemzeti szocialisták vezetőjét

Berlin, május 26. Hitler kancellár csütörtökön kihallgatáson fogadta Förster danzigi nemzeti szocialista vezetőt és megbizta, hogy adja át üdvözlését a szabadváros polgárainak. A kihallgatás során a danzigi kérdérről folyt megbeszélés.

Amint Varsóból jelentik, a

„Wieczor Warszawski” című lap azt írja, nincs semmi kétség aziránt, hogy a legutóbbi danzigi események kihívások Lengyelország címére. Lengyelország azonban teljes nyugalmat kíséri az eseményeket, biztos lévén abban, hogy helyt állhat Balti-tengeri érdekei mellett.

EGY DUFF COOPERREL

A volt tengerészeti miniszter, akinek „torkán akadt München” beszél az angol-szovjet szerződésről

Raymond Catier, a L'Epoque szerkesztője meginterjúvolta Duff Coopert az aktuális angol belpolitikai és nemzetközi kérdésekről. A volt tengerészeti miniszter ma Churchilllel és Edennel az angol politikai élet legnépszerűbb alakja. Az angolok nem tudják elfelejteni, hogy München másodnapján kijelentette:

— Megpróbáltam, hogy lenyeljem a müncheni feltételeket, de a torkomon akadtak.

Ezekkel a szavakkal jelentette be lemondását a kormányból, amelynek politikai vezetését nem tudta lelkiismeretével összeegyeztetni.

Az aktuális problémák sorában a francia újságíró azt a kérdést vetette fel, amelyről Európa egész politikája, sőt talán a világ további sorsa függ: az angol-orosz tárgyalások problémáját.

— Mintegy két hét telt el Litvinov lemondása óta, — mondja Duff Cooper — és még mindig nem tudja senki,

mit jelent ez a lemondás. Mi, angolok elég jó szervezettel rendelkezünk arra, hogy meg tudjunk bizonyos dolgokat, de ezt a titkot mi sem tudtuk fel fedni.

Duff Cooper van annyira objektív, hogy a tárgyalások elhúzódásáért ne csak az oroszokat okolja. Ezt mondja:

— Eleinte úgy nézett ki részünkről a dolog, mintha azt mondtuk volna az oroszoknak: „Mivel önök nem jótársaságbeli emberek, sziveskedjenek az előszobában várakozni, majd ha szükségünk lesz önökre, hivatni fogjuk.” Lehet, hogy Oroszország most ezt a tartozását fizeti vissza, bennünket várakoztatva meg. Egyébként álláspontja tökéletesen érthető, amikor tőlünk ugyanazt a garanciákat kéri, amelyet részéről mi kívánunk. Ha csak ez késlelteti a tárgyalások menetét, úgy nincs veszve semmi. De, ha egyéb okai vannak...

dékét, akik szeretik a börtönt. Kivételt csak a tengerészet képezett.

— Igaz, a világháború sokat változtatott ezen. Anglia ma a kontingens része. A repülés a La Manchéból egy szélesebb Rajnát csinált. Nekünk is szükségünk van tehát szárazföldi haderőre. A hadkötelezettség elé azonban nehéz ség gördült, az oktatók hiánya, vagyis ugyanaz a hiány, amely már a világháborúban is megmutatkozott. Kitchener ezen úgy segített, hogy a legkiválóbb altiszteket nem a frontra, hanem a regruták iskolájába küldte. De Kitchener tudta egyedül, hogy nem három hónapos, hanem három éves háborúra kell felkészülnie.

De vajon Duff Cooper a jövő háborúját hosszú időtartamúnak hiszi-e?

— Igen rövid háborúban hiszek. A totális államok erkölcsi és gazdasági helyzete nem engedik meg számukra egy tartós háború elviselését. Bukásuk belülről következik be.

A Földközi-tenger felszabadítása

— Milyen az angol birodalom lelki hangulata az euró-

pai eseményekkel szemben?

— A dominiumok a leghatározottabban Anglia mellett állnak. Ausztrália és Új-Zéland azonnal bekapcsolódnak a háborúba. Két nap múlva Kanada is. Valamivel később Délafrika is csatlakozik. Az összes angolszász nemzetek elkötelezete a nemzeti szocializmusnak, nem tűrnek egy olyan rendszert, amely az emberi méltóságot megalázza és a szabadságot megfojtja.

Az admirális volt első lordja, aki mindenkinél jobban ismeri hazája tengeri lehetőségeit, kitér a Földközi-tenger problémájára is háboru esetén.

— A kezdet rendkívül nehéz lesz. Eleinte Anglia kénytelen lesz az afrikai Fokföld felé vezető utat használni, — Franciaország pedig a marokkói kikötőket. De bizonyosak vagyunk abban, hogy igen rövid idő alatt felszabadítjuk a Földközi tengeren utvonalaikat. Ehez meg vannak a kellő eszközeink.

Ime, így látja a jelenlegi helyzetet Anglia, sőt a világpolitika egyik legélesebb szemű embere.

Szövet maradványok
öltöny, kabát, kosztüm méretben is. **Vászon, damaszt zefir és női nyári kelme** nagyon olcsó árban érkeztek

STEINER maradványkiosztó
Oradea, Calea Victoriei 3. udvarban.

Hisz-e Duff Cooper egy német-orosz megegyezésben?

Ezután megkérde Cartier, lehetségesnek tart-e Duff Cooper egy német-orosz egyezményt?

Hitler soha nem támadta személyében Stalint. Hitler a bolsevizmust gyűlöli, de ha érdekei úgy kívánják, a Stalint rezsimet a németek előtt orosz nemzeti szocializmusnak is kikiálthatja. Nem lehetetlen tehát a két diktátor közötti kiegyezés. És akkor...

Duff Cooper itt kifejező mozdulattal fejezi be a mondatot. Fél egy német-orosz kiegyezéstől és meggyőződése, hogy ma és a jövőben Oroszország aktív részvétele elengedhetetlen feltétele a német szpanziós törekvések megállításának.

— Hogy lehet az, — hangzik a következő kérdés — hogy az angol konzervatívok, a legmaradibb réteg képviselői, megszokták a Szovjettel való szövetkezés gondolatát?

A lakónikus felelet:

— Nem mert szeretik az oroszokat, de kezdik megérteni őket. És egyre jobban meg fogják érteni.

A totális államok bukása benről következik be

Ezután a beszélgetés az angol hadkötelezettségre terelődött.

— Nálunk Angliában jófor-

mán úgy tekintették a hadsereget, mint azoknak a mene-

Nem öntötte el a Rajna a Siegfried-vonalat

A német sajtó cáfoija a párizsi lapok híré

Berlin, május 26. A német hatóságok cáfolják a külföldi sajtónak azt a híré, amely szerint a nyugati német erődítmények egy részét a kiöntött Rajna elárasztotta. A cáfolat a következőket mondja:

— A külföldi sajtó hírei, amelyek szerint a nyugati német erődítmény-öv egy részét a Rajna elárasztotta, nem felelnek meg a valóságnak és nyilvánvaló koholmányok. A német nyugati erődítmény-öv építésénél — mondja a cáfolat — gondoltak a Rajna áradásaira és azokat úgy építették meg, hogy az erődítményeket a Rajna legmagasabb vizállása esetén se önthesse el. Ugyanakkor visszafordítja a vádat a német cáfolat és azzal válaszol, hogy: — ellenben mindenki tudja, hogy a Maginot-vonal építésénél gondatlanságok történtek és az Elzászban huzódó erődítmények olyan alacsonyan épültek, hogy azokat a Rajna tavaszi áradásai alkalmával ki kell üríteni.

kor visszafordítja a vádat a német cáfolat és azzal válaszol, hogy: — ellenben mindenki tudja, hogy a Maginot-vonal építésénél gondatlanságok történtek és az Elzászban huzódó erődítmények olyan alacsonyan épültek, hogy azokat a Rajna tavaszi áradásai alkalmával ki kell üríteni.

Egy liceumi tanár sirján kövelet el öngyilkosságát lási legszebb leánya

Iasi, május 26. Megrázó körülmények között követett el öngyilkosságot Teodosia Sebastian, egy 23 éves, rendkívüli szépségű iasii urileány. Már napokkal ezelőtt kijelentette barátnőinek, hogy véget vet az életének, de kijelentését senki sem vette komolyan. Tegnap este az egyik ottani temető öre ellenőrző körutja során egy liceumi tanár sirján rettentő kínok között

vergődő leányt talált. Azonnal értesítette a mentőket, akik ki szálltak és kórházba szállították a leányt, ahol megállapították, hogy Teodosia Sebastian azonos és eddig ismeretlen méregből vett be nagy mennyiséget. A leány állapota rendkívül súlyos és eddig ki hallgatásra sem kerülhetett sor. Élelenségének okát is mély homály fedi.

Makulatura

Újságpapír nagy tételben is kapható

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. sz.

Ujabb incidens a magyar-szlovák határon

Budapest, május 26. A magyar-szlovák határon újabb incidens történt. Május 22-én este 8 óra körül Csütörtök község közelében szlovák földművesek engedély nélkül magyar területre léptek. Egy három főből álló járőr igazoltatni akarta őket. Amikor a szlovák földművesek a magyar járőrt észrevették, kocsin menekülni igyekeztek, majd ráloptak a járőrre, amely a tüzelést viszonozta. A lövöldözés zajára a csütörtöki őrpáncsnok tizenöt főnyi legénységgel a helyszínére sietett. Előnyomultak Erzsébetmajorig, ott azonban senkit sem találtak. Visszajövet egyik emberük eltévedt. A járőrnek ezt a tagját egy majori szlovák finánc megtámadta, mire a magyar határőr rálopt. Későbbi jelentés szerint a szlovák pénzügyőr meghalt. Az ügyet a helyszínen magyar-szlovák bizottság vizsgálja felül.

Ki akarták toloncolni: fel- akasztotta magát

(Budapest.) Megrázó öngyilkossági tragédia történt az éjszaka az Árpád utca 9-es számú házban. Itt lakik már évek óta Wertheimer Emánuel, a Schenker cég főtisztviselője. Wertheimert nemrég elbocsátották állásából, ami rendkívül elkeserítette a tisztviselő feleségét. Néhány nappal ezelőtt azután Wertheimert beidézték a külföldiek ellenőrző hatóságokhoz és közölték vele, hogy mivel nem magyar állampolgár, ki fogják toloncolni az országból. Ma reggel, mikor Wertheimer felébredt, hiába kereste feleségét, nem találta sehol. Azt hitte, hogy elment hazulról, nem gondolt semmi rosszra, majd be akart menni a fürdőszobába. Az ajtó azonban be volt zárva és hiába zörgetett, nem válaszolt senki. Wertheimer ekkor betört a fürdőszoba ajtaját és mikor az ajtó fel pattant, megdöbbenve látta, hogy a felesége a fürdőszoba egyik csapjára felakasztotta magát. Levágta a kötélről és segítségért kiáltott, kihívták a mentőket, de az asszonyon már nem lehetett segíteni: órák óta halott volt. Bucsulevelet nem hagyott hátra, valószínűleg a szerencsétlen körülmények miatt akart megválni életétől.

Azok az államok, melyek állandóan panaszkodnak hogy nincs életterük, hor- ribilis összegeket áldoz- nak a népszaporulatra

Gârbacea professzor szenzációs cikke a különböző államok népesedéséről

A „Anyák napja” után minden városban beszámoltak az elért eredményekről. Ma, amikor minden ország állandóan a katonáit számolja, amikor a diplomaták és a tábornokok gondterhelten arccal tanulmányozzák a népesedési kimutatásokat, a népesedés arányainak növelése elsőrendű fontosságú kérdéssé lép elő.

Ezzel a kérdéssel foglalkozva Gârbacea professzor a kormány kolozsvári félhivatalosá-

ban, a „Tribuna” című lapban a következőket állapítja meg:

„Ha sok javításra váró hibánk van és egyes — különösen gazdasági és takarékosági — tekintetben a statisztikák végén állunk — születési arányszám tekintetében első helyen áll az ország az európai országok között”.

A német Retlinger „Európa gazdasági arca” munkájában a következő kimutatást közli:

	Milliókban			
	1928	1935	1940	1960
Franciaország	38.8	39.6	39.4	37.7
Románia	16.3	18.8	20.0	23.3

Az idős államoknál feltűnő, még az öregek és fiatalok száma közötti aránytalanság.

Azonban még ez a biztató ki mutató sem elég. A szakértők megjegyzik, hogy mindinkább hallani lehet, hogy az országot mint „életteret” kezdik emlegetni, mivel nem eléggé sűrűn lakott. Hogy a lakosság sűrűsége négyzetkilométerenként — különösen, ha az ország egész területét számítják, a hegyes, terméketlen és elöntött területeket is — kisebb, mint Belgiumé.

Jellemző azután, hogy azok az államok, amelyek panaszkodnak, hogy életterük nélkül vannak, a legnagyobb pénzügyi áldozatokat hozzák a lakosságuk szaporításáért.

Az európai államok közül szaporulat terén legnagyobb gondokkal Franciaország küzd.

Franciaországban a születési hiányosságokat naturalizálással pótolják. Három megoldást látnak: az asszimilálást, eltávolítást, vagy az az együttműködést. Franciaország azokat, akiket nem tud asszimilálni, eltávolítja, akiket nem tud eltávolítani azokkal együtt működik.

Németország és Olaszország viszont a fajvédelem és fajtisztaság alapján az eltávolítás hoz ragaszkodik.

Franciaország évenként naturalizálás útján milliókat és milliókat asszimilál és így fedezi a születés hibáit.

Olaszország erkölcsi támogatást és kitüntetést ad a sok taggal bíró családoknak.

Németország minden házasságot 150.000 lejt kitevő összeggel finanszíroz és a háromman felüli gyermekek számára

további jutalmat helyez kilátásba.

Vannak más áthidaló módszerek is. Ilyen a kanadai rendszer. Kanadában az összes közigazgatási és tiszteletbeli állásokat — ahol nem kell speciális felkészültség — sok gyermekes családapáknak tartják fenn. A miniszterelnök tisztségétől kezdve, a legkisebb község polgármesteri hivataláig, elsőrendű feltétel a sok gyerek. Ezért nem ritkaság a 15-20 gyermekes család.

Ezzel szemben Erdélyben megtörtént, hogy amikor egy hatgyermekes családapa — felesége éppen a hetedik gyerek születése előtt állott — nem tudott lakbért fizetni, a háztulajdonos télvíz idején leszedte az ajtókat és az ablakokat a házról és hagyta, hogy a szerencsétlen asszony és a gyerekek megfagyjanak a hidegben. Az asszony meg is halt, a gyermekeket pedig a község gazdái vették magukhoz.

A szép születési statisztika fényét azonban elhomályosítja a gyermekhalandósági kimutatás. Ennek oka elsősor-

ban gazdasági okban keresendő. A legtöbb házból hiányzik a tej és ugyan távol vagyunk IV. Henrik kívánságától, aki azt akarta, hogy: „Vasárnaponként minden parasztnak egy tyuk legyen a tányérjában.”

A gyermekes családokat az állam sem tudja támogatni, nem támogatja a házassulandókat, a sok gyermekes családokat. Sőt a saját tisztviselőinél is, csak az első gyermekek után nyújt némi anyagi segítséget — négy gyermeknél már nem ad semmit.

Ezenkívül az általános elfogadás is helytelen. Elharapózott a magyar „egyke — egyse”, a szász „két gyermek” rendszert. A háztulajdonosok sok gyermekes családnak nem akar kiadni lakást, a szolgálok sok gyermekes családhoz nem akarnak beállni.

A gyermekek is rossz példát látnak maguk előtt. A leányliceumokban legtöbbször gyermektelen tanárok tanítják őket, az országos parancsnokok ünneplik a sok gyermekes családokat, de nekik nincsenek gyerekeik...

A problémák nyilvánvalóak, de meg lehet találni rájuk a feleletet is.

Hűtlen elhagyás címén feljelentette a felesége

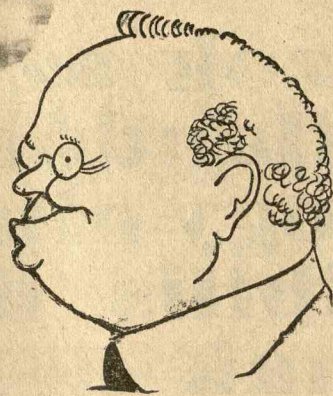
Nagyvárad, május 26. Brader Teodor Negruzzi ucca 26. szám alatt lakó vasuti asztalos külön költözött feleségéről. A felesége keresetét adott be és a járásbíró 800 lei tartásdíjat állapított meg. Brader azonban nem fizette a megítélt összeget és Braderné most hűtlen elhagyás címén feljelentést tett a férje ellen. A rendőrség a vizsgálatot megindította.

Az Argus a magyar-román gazdasági kapcsolatokról

Bukarest, május 26. Az Argus című bukaresti lap foglalkozik a most folyó magyar-román kereskedelmi tárgyalásokkal. A lap megjegyzi, hogy Románia kétszer annyit exportál Magyarországra, mint — amennyit az importja lát. Az export 40 százaléka faanyag, 25 százaléka kőolaj, a fegy-

vességek, só és vasérc. Ezzel szemben a magyarországi import rádióra, rádióalkatrészekre, vascsövekre, villamosági berendezésekre szorítkozik. A magyar kiküldötték fel fogása az, hogy a Magyarország felé irányuló import még erőteljesebb le-

A „LITVINOV-ÜGY”, mely nem is rejtély

Ma már kétségtelen, hogy a Genfben létrejött elvi meg egyezés után csak napok kérdése az elmúlt hetek legkényesebb diplomáciai művének, az angol-orosz egyezménynek formális tető alá hozása, de a közvélemény még mindig úgy érzi, hogy Litvinov lemondásával nincsen tisztában. A bukaresti Le Momentben Intermin jelzés alatt tegnap cikk jelent meg erről a kérdésről.

Ma már elég idő zajlott le ahhoz, hogy Litvinov lemondásának okait megsejthessük.

Az általános meglepetést keltő lemondás másnapján azt mondták, hogy Litvinov eltávolítása annak a jele, hogy az URSS közeledést keres Németországhoz.

Ez tévedésnek bizonyult. Ki képzelhette el, hogy a külügyi népbiztos személye akadályt képezhetett egy ilyen közeledés előtt, ha a népbiztosok tanácsa azt helyesnek ítélte volna meg? De ennek a feltevésnek kényes volta azonnal be is igazolódott, hiszen ha helyes lett volna, úgy Törökország, a mely nem sokkal előbb jelentette ki ünnepélyesen, hogy külpolitikai irányvonala teljesen azonos a szovjetével, nem kötötte volna meg néhány órával a lemondás után az angolokkal az egyezményt.

Azt is hangoztatták, hogy Litvinov lemondása annyit jelent, hogy Oroszország lemond az európai ügyekben való további részvételről és visszavonul „splendid isolation”-jába.

Ha ez a feltevés helytálló lett volna, akkor az angolokkal folytatott tárgyalásokat azonnal meg kellett volna szakítani. Ezzel szemben a tárgyalások, keményebb hangon ugyan, de továbbfolytak.

Végül az hangoztatták, hogy Litvinov félretétele annyit jelent, hogy a szovjet alapjában meg akarja változtatni külpolitikáját és lemond a kollektív biztonság elvéről a nagyhatalmakkal való együttműködésről és a támadók elleni védelmi akciók támogatásáról.

De hát hogyan? Valóban Litvinov lett volna mindezeknek az elveknek megtestesítője? — Olyan politikai irány inkarnációja lett volna, amely nem a Tanácsköztársaság politikai iránya? Szimbolum volt? Hiszen akkor leváltása valószínűleg megdicsőülés lett volna.

Mint Edgar Allan Poe „Levél”-ében, a legkézenfekvőbb és legegyszerűbb megoldást felejtették el. Azt, hogy Litvinovot nem menesztették, hanem a szovjetpolitika sikere érdekében ő maga kérte helyettesítését akkor, amikor a nemzetközi helyzet különösen pedig az angol-orosz tárgyalások menete így kívánta.

Az Angliával folytatott tárgyalások számos fennakadásai után egyikenél a népbiztosok tanácsa kérlelhetetlen álláspont fenntartását kérte Litvinovtól. Ekkor kérte a külügyi népbiztos felmentését, nagyon érthető megokolással. Londonban és Genfben mindig túl szíves fogadtatásban volt rés-

ze az angol államférfiak részéről ahhoz, hogy ne került volna kényes helyzetbe egy tulmérév ellenállás esetén. Ő, aki sikereit mindig simulékonysággal érte el, nem változhatott hirtelen makacssá és kérlelhetetlenné. Azonkívül túl régen vett aktív részt az európai politikában, semhogy ne tűnt volna fel méltánytalannak, — esetleg a helyzettel visszaélő zsarolásnak, ha ő nem érti meg és akceptálja az angolok indokolásának legalább egy részét.

Senki Litvinovnál jobban nem láthatta, hogy az orosz álláspontot sikerre most csak olyan személy viheti, akinek eddig semmi összeköttetése

nem volt az angol államférfiakkal, akit személyi érzelmek lekötelezettségek nem befolyásolhatnak és akikre nem mondhatja az angol ellenzék, hogy régi szolgálatait fejében kapott engedményeket. Az angol-orosz egyezmény csak úgy lehetett szilárd és komoly értéke az európai békepolitikának, ha abban egyformán érvényesülnek az angol és orosz érdekek és ilyen egyezményt csak teljesen hideg, személyi kapcsolatoktól mentes tárgyalások eredményezhetnek. Lemondott tehát arról, hogy személyi sikereket könyveljen el azért, hogy a siker teljes legyen.

Ez a magyarázata annak is, hogy Potemkin sem küldték Genfbe, sőt ez az irányelv vezethette a népbiztosok tanácsát, az új megbízott, Molotov megválasztásakor is. Molotov Angliában még sohasem járt angolul sem tud és így a tárgyalások tolmács útján, — teljesen személytelenül bonyolódhatnak le.

És az eredmény? Aminek lennie kellett: az annyira szűk sűges egyezmény létrejön és úgy jön létre, hogy abban mindkét fél győzelmet aratott.

Hogyan kell szavaznunk az új képviselő- és szenátorválasztáson?

Nyolc szavazólapot kell borítékba zárni minden képviselő-választó polgárnak

Pontosan egy hét választás még el a törvényhozási választásoktól, amelyeknek folyását az új választói törvény határozza meg, amiről már részletesen beszámoltunk. Az alábbiakban újlag ismertetjük a törvénynek a választás gyakorlati lefolyását meghatározó intézkedéseit, tehát a választóknak a szavazóhelyiségben követendő magatartására vonatkozó rendelkezéseket.

35. szakasz: A szavazópolgárok a képviselőválasztás alkalmával abban a választási tagozatban szavaznak, amelyhez lakóhelyük tartozik. Abban a sorrendben kell jelentkezniük, ahogyan összehívatták. A jelentkezés alkalmával a választó azzal az okmánnyal igazolja magát, amelyet a népesedési hivatal, a katonai hatóságok vagy az iskola hatóságok állítottak ki. Igazolják ezután, hogy az ilyen módon igazolt választó szerepel-e a választói névjegyzékben és ha igen, megadják az engedélyt, hogy szavazzon, miután előzőleg sajátkezüleg aláírta a szavazókról készült nyilvántartást, amit az illető választási tagozat elnöke állít össze.

36. szakasz: A szavazás minden egyes jelöltre külön történik. Ennek megfelelően a szavazó annyi szavazólapot kap,

ahány jelölt javasoltatik az illető kerület és kategória számára, amelyhez a választó tartozik. Az ilyen egyéni szavazólapok téglalap alakúak és nagyságuk 8/6 cm. Az egyetlen kartonlappal álló szavazólapon nyomtatásban a jelölt fényképe áll, ezenkívül feltüntetik itt a jelölt nevét és foglalkozását, valamint lakhelyét. A szavazólapokkal egyszerre ezek nagyságának megfelelő borítékot is kap a választó. Ugy a szavazólapon, mint a borítékban a választási tagozat elnökének pecsétje jelzi a hitelességet.

37. szakasz: A szavazás titkos. A választó zárt fülkébe lép, azon jelölteknek a szavazólapját, akikre szavazni akar, beteszi az elnöktől kapott borítékba, amit azután leragaszt. A borítékban nem helyezhető több szavazólap, mint a mandátumok száma. Azokat a borítékokat, amelyekben több szavazólap szerepel, ezekkel együtt megsemmisítik. A szavazásra fel nem használt szavazólapokat a választó a zárt fülkében eltépi, ahonnan kilépve a választó a zárt borítékot maga dobja be a lepecsételt választási urnába.

38. szakasz: A választási menet befejezésekor nyomban, még azon a napon, a választási el-

nök felnyitja az urnát, mégpedig a választók jelenlétében, ami olyan mértékben engedélyeztetik, hogy a jelenlevők száma ne akadályozza a munkát. Az elnök nyitja ki az összes borítékokat, megvizsgálja nem tartalmaznak-e több szavazólapot, mint amennyi a mandátumok száma, majd emelt hangon felolvassa az összes jelöltek nevét, akikre a borítékot lezáró választó szavazott. Azokat a szavazócédulákat, amelyek nem viselik az elnökről bélyegzőt, vagy valamilyen konvencionális jelet viselnek, semmisnek nyilvánítják.

Halósi közegnek képviselte magát fejbeverő barátját

Nagyvárad, május 26. Hortopán János és Matei Teodor Homorog községbeli lakosok összetalálkoztak a Homorog-Madarász közötti országúton. Mindkét gazda itt állapottban volt egy kicsit és Hortopán hatósági közegnek képzelte magát. Személyazonossági bizonyítványt kért Mateitól, aki azt megtagadta. Hortopán erre fejbe vágta Mateit, akit sérelmével beszállítottak a kórházba.

Egy évvel meghosszabbították a halálbüntetés alkalmazásának érvényét

Bucaresti. május 26. A hivatalos lap csütörtöki számában törvényrendelet jelent meg, amely az alkotmány tizenötödik szakaszában felsorolt büncselekményekre vonatkozólag egy évre életbeléptetett halálbüntetés alkalmazásának érvényét további egy évvel meghosszabbítja.

A választások után átalakul

a magyar kormány

Mihály, Imrédy Béla újból miniszter lesz

Távoznak Reményi Schneller, Tasnádi Nagy András, Teleki

Budapest, május 26. A „Pesti Ujság” értesülése szerint a választások után átalakul a magyar kormány. Reményi Schneller pénzügyminiszter, Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter és Teleki Mihály földművelésügyi miniszter távoznak a kormányból. Imrédy Béla újból tagja lesz a kormánynak, mint nemzetgazdasági miniszter.

A magyar kormány reggeli félhivatalos lapja a „Függetlenség”, csütörtök reggeli számában a függetlenség és szabadság kérdésével foglalkozik. A lap többek között a következőket írja:

A régi idők magyar politikai életének mozgatója és küzdelmeinek legégetőbb kérdése: a függetlenség gondolata ismét időszerűvé vált. Ma Magyarország az egész világ előtt meg kell mutatnia, hogy a függetlenségi eszme mozgatja és szabja meg politikai életét. Azért fáradt és harcolt husz éven át Magyarország, hogy elérje a pénzügyi, katonai, politikai és gazdasági függetlenség állapotát, mert enélkül nem alapozhatja meg jövőjét és örökre csak mellékes sakkfigurára lenne az európai erők játékában. Vannak akik másfelé tekintenek és elfelejtik, hogy függetlenség nélkül nem lehetnek igazán magyarok. Jól tesz-

szük — fejeződik be a cikk —, ha jól megjegyezzük, hogy kik ezek, mert akik így gondolko-

nak, azokat nem szabad szerep hez engedni.

Csak 20 ezer olasz önkéntest szállítanak haza Spanyolországból

Nápoly, május 26. A spanyol országai olasz önkéntesek hazaszállítására nyolc szállító gőzös elindult Nápolyból Cadizba. A Cadizból elszállítandó olasz önkéntesek száma körülbelül

huszezer. Nápolyban ünnepélyes fogadtatást készítenek elő a Spanyolországból hazatérő olasz önkéntesek számára. A fogadtatáson megjelenik az olasz uralkodó is.

Elmaradt a Népszövetség záróülése

Genf, május 26. A Népszövetségi tanács mostani ülésének záró ülése tegnap délutánra volt kitűzve. Az ülés azonban elmaradt. A tárgyszo-

rozon az Auland szigetek katonai megerősítése szerepelt. A szovjet megbízott azonban még nem kapta meg a szovjetkormány hozzájárulását.

Kalandos módon szökött meg a dévai fogház egyik rabja

Déva, május 26. A dévai fogház fedelén a cserepeket igazították. A munkásoknak két rab is segédkezett. Az egyik rab felhasználta a kedvező alkalmat s a szomszédos telken

nőtt hatalmas ecetfa ágaira kapaszkodva megszökött s a közeli erdőbe menekült. Bár az összes fogházörök keresésére indultak, ezideig még nem sikerült nyomára akadni.

Saját termései

FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
6 „ véteimél 9 Lei

Marghitai Uradalom borlerakata
Piața Mihai Viteazul 1. Fűciul pe ota

Magyar gyermekek anyanyelvükön vizsgáznak hittanból

A bánffyuhnyadi állami elemi iskola igazgatósága 270/939 sz. alatt a kolozsvári tankerületi főigazgatóság 12765—939. és a nemzetnevelésügyi miniszterium 67654—939. sz. rendeletére való hivatkozással átiratot intézett a bánffyuhnyadi román kat. plébánoshoz, közölve hogy az állami iskola VII. osztályos magyar, illetve katolikus növendékeit (a református lelkész is hasonló átiratot kapott) a folyó tanévtől kezdve az állam nyelvén kell levizsgáztatni. A fenti rendelkezés a Népközség tudomására jutva,

Bánffy Miklós, a Népközség elnöke azonnal közbenjárt a történetesen Kolozsváron tartózkodó dr. Dragomir Silviu kisebbségi miniszternél, továbbá dr. Tătaru Coriolan királyi helytartónál, akik intervencióinak eredményeképpen Petre Andrei nemzetnevelésügyi miniszter 023200—939. sz. május 5-én kelt rendeletével az előző körrendeletét visszavonta, — melynek következtében minden magyar gyermek saját anyanyelvén vizsgázik a hittanból.

Meggyilkolták és kirabolták a Maican hercegi birtok intézőjét

Buzău, május 26. Kegyetlen rablógyilkosság történt tegnap Buzău közelében a Maican hercegi birtokán. Az intézői lakásba behatolt banditák két késszurással megölték Kepner mérnököt, a birtok intézőjét, majd jelentős pénzüsszeget és

nagyértékű ékszereket magukkal vevé eltávoztak. A rablógyilkosságot csak a reggeli órákban fedezték fel. A gyilkosoknak egyelőre nyoma vesztett, még azt sem tudták megállapítani, hogy hányan voltak, akik a házba behatoltak.

Kerékpár

és varrógép javítást
autogén hegesztést garancia
mellett legolcsóbban végez

JAKAB műszerész Oradea
Avram Iancu u. 5.

Harakirit követelt el férje sirjánál

Ujpest, május 26. Suki Albert, ujbpesti fiatal művezető, a napokban hirtelen meghalt. Suki nemrégén nősült s özvegye annyira szívére vette férje halálát, hogy sirjánál valóságos harakirit követelt el. A fia talasszony éles borotvával fél méter hosszú sebet ejtett a gyomrán.

Rádió műsor

SZOMBAT.

BUCURESTI. 7 Hanglemézek, torna, háztartási tanácsok időjelzés, közlemények, sport. 12 Tarka zene lemezekről. 13 hírek, vizállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közben sporthírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek, időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 17 Az ország őrsége szervezet órája. 18.15 A munka és öröm szervezet órája. — 19.15 Gramofonlemez. 20 Felolvasás. 20.15 Rádiózenekar 21 Üzenetek. 21.15 Tánclemez. 22 Hírek. 22.15 Gramofon lemezek. 23.15 Vendéglői zene. Majd hírek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemézek. Utána éternd, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 Honvédenekar. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Lemezek. 15.30 Hírek. 17.15 Tarka gyermekdelután. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 A posta műszaki tanácsadója. 18.40 Cigány zene. 19.45 Előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Rádió szalonzenekara. 20.45 „Egy pohár víz”, vígjáték. 22.40 Hírek. 23 Tánclemez. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Operaházi zenekar. 1.05 Hírek.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 79

— Lehetséges, de nem akartam sokáig keresni — jelentette ki Chapman buzgón. — Az ember értékes időt veszít el és aranybányát úgy sem találhat volna az én szerény anyagi lehetőségeimmel. Ezért fogadtam el az első ajánlatot s azt hiszem, csinállok belőle valamit. Csak lassan halad a munka, de kis emelkedésről számolhatok be és a bérösszeg felől nyugodt lehet. Főleg erről akartam beszélni. A legközelebbi részlet a jövő héten esedékes, de már most rendelkezésre áll. És ha külön terveim lennének, egy évre is előlegezem. Nálam nem számít... Nem hinném — fejezte be sokatmondó mosollyal —, hogy sokáig kibírná a mi unalmas idillikus életünket. London se nyújt sokat a független ember számára, aki előtt az egész világ nyitva áll.

Mr. Chapman csupa megértés és udvariasság volt, Derrick Morley töprengő bólintással helyeselt ezuttal is.

— Ebben igaza van. Újra utazgatni szeretnék. Félév elég volt idehaza.

— No lássa — mondta Chapman elégedetten. — Biztosan kellemes lesz, ha hosszabb időre előre rendezzük anyagi ügyeinket.

Már kivette csek-könyvét és töltőtollát s olyan arcot vágott mint aki mindjárt el akarja intézni a dolgot, de Derrick könnyű kézmozdulattal hártotta el.

— Annyira nem sürgős — vélte. — Néhány hétig még itt akarok maradni, mert ki tudja mikor térek megint haza. Sok kedves emlékem fűződik Morleys Driffhez. Például, ha az „imádkozó fára” nézek, eszembe jut, hányszor szakítottam el a nadrágomat ágain és hány-szor kaptam érte büntetést. Ha akkoriban tudtam volna, miféle csodálatos fa ez, meg-gondoltam volna magamat mielőtt fölmászom rája... Hiszen hallottam úgy-e, hogy gyászolt, amikor James bácsi meghalt?

Nyugodtan Mr. Chapmanra szegezte fekete szemét.

A másik férfi elfogódott mosollyal felelt.

— Igen hallottam. A történet megható, de véleményem szerint valószínűtlen. Aznap épp uton voltam.

— Igen, aznap épp uton volt — ismételte Derrick könnyedén. — Kár, mert akkor saját szemével győződhetett volna meg arról, hogy tényleg megtörtént. Reggeltől estig lehor-gasztotta leveleit a fa s csak az esti dörög adta vissza eredeti formáját.

(Folyt. köv.)

SPORT

Nem változtatják meg az A. liga rendszerét

Bucuresti, május 26. Az A-ligás egyesületek pár nappal ezelőtt memorandumot küldtek a labdarúgószövetségnek, melyben azt kérik, hogy ezévből csak két csapat essék ki az A-ligából, vagy pedig a jelenlegi 12 csapat továbbra is maradjon benn az A-ligában és an-

nak létszámát kettővel emeljék fel 14-re.

Ezzel szemben az elnökség tagjai kijelentették, hogy a kérést az elnökségi tanács elfogja utasítani és legfeljebb csak arról lehet szó, hogy jövőre csak két egyesület fog kiesni az A-ligából.

A román Tudose sikere a „Szerbián keresztül” kerékpárversenyen

Belgrád, május 26. A „Szerbián keresztül” nemzetközi kerékpárverseny második és harmadik szakaszát a román Tudose nyerte meg, akinek esélye van a végső győzelemhez

is. A többi román versenyzők közül Hapciuc harmadik, Grigoriu kilencedik lett, Sandru feladta a versenyt, mert kerékpárját Tudosenak adta át.

Posta festum

Az angol-román válogatott mérkőzés ünnep volt, még ha voltak zavaró akkordok is. A fővárosi lapok természetesen az ünnepi esemény méltatásával vannak eltelve.

A lapok megállapítják, hogy az angolok vendégszereplésének megfelelően a mérkőzést — londoni ködben játszották le.

Egyhanguan sajnálkoznak, hogy Bürger a harmadik percben megsérült és attól kezdve 10 emberrel játszott a román csapat.

Egyhanguan örvendeznek, hogy Orza személyében milyen hátvéd tehetséget fedeztek fel.

Természetesen beállították a nézőrekordot. A nézők számát egyébként a fővárosi lapok 35.000—45.000 főben jelölték meg.

A csapatok közül a román játékosok túlkeménynek és erőszakosnak mondják az angolokat, az angolok sportszerűtlennek a románokat.

Hapgood, a világhírű hátvéd szerint a kontinens csapatai nem tudnak férfiasan veszíteni. Ha veszítésre állnak sportszerűtlenül játszanak.

Az angol csapat különösen a szakértőknek tetszett. A hozzá nem értő közönség, amely futballzsonglőrökre volt kíváncsi, ilyeneket nem láthatott. De az angolok valóban a labdakezelés leghivatottabb művészeinek bizonyultak.

A román csapat nem játszott a ki legjobb formáját. Demetrovici, Reiter voltak a legjobbak.

Juhász nem tetszett. Alacsony alakja miatt hátrányba kerül a jól megtermett és rendkívül ruganyos angolok mellett, akik a levegőben folytatólag magas labdákkal üzött játékot kultiválták.

Bodolása előre felhívták az

angolok figyelmét. Cullis a világhírű centerhalf azután nagyon őrizte. De, nem is volt a legjobb napja.

Langenus, a kiváló belga bíró ismét nagyon jó volt.

Vasárnapi mérkőzések

(Bucuresti.) Vasárnap tovább folytatják az A. és B. ligamérkőzéseket, melyeknek műsora és kiküldött bírói a következők:

A-LIGA

Bucurestiben: Rapid—Gloria, bíró: Vuia és Venus—Kinizsi, Xifando.

Résicán: Sp. Studentesc—UDR. dr. Morar.

Temesváron: Iuventus—Ripensia, P. Vasile.

Aradon: Tricolor—AMTE, Ceauoreanu.

Nagybányán: Victoria—FC. Carpați, V. Braida.

B-LIGA:

Erdélyi mérkőzések Nagyvárad: HTV—Törekvés, Munteanu Arad.

Nagykároly: Victoria—Monopol, Almasan Kolozsvár.

Kolozsvár: Sodronyipar—Universitatea, P. Kroner.

Marosvásárhely: Crișana—Mureș, Huneadei.

Craiova: Vulturii—Crai Iovan, Alexandrini.

Piski: NAC—CFR Ritter Béla.

A gyújtogató rokon

Nagyvárad, május 26. Burta Matei Izbuc községbeli gazda, felgyújtotta rokona és régi haragosa Burta Floare három kéve szénáját. Burta Floare kára 3000 lei. A gyújtogató rokon ellen megindult az eljárás.

NYOMATOTT PASZTOR EDE CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

Apróhirdetések

POSTA

Fényképek

nagyon olcsón és nagyon jó szavatosság mellett

Róna fényképész

műtermében kaphat

Régi képekről élethű nagyítások

Str. Alexandri No. 4,

ÁLLÁS

Varróleányok francia munkára felvételnek. Gaby-szalon, Rimanocezi ucca 12. 1601

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cím a kiadóban. 1126

Megbízható kifutóleány felvétetik Borgos tisztitónál, Bazar-épület. 1613

Üzletberendezés és egy kétajtós jégszekrény eladó. Nichifor Crainic 10. 1614

VÉTEL-ELADÁS

Eladó ház szoba, konyha, előszoba, speiz. Str. Cristofor Columbus 2. szám. 1602

Egy cukorkaüzlet berendezés, teljes felszereléssel eladó. Str. Millerand 4. I. jobb. 1600

Selejtes kreppapír tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

KÜLÖNFÉLE

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég.

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroiescu), a nagyállomástól alig 5 percrenyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Ertekezni a tulajdonosnál d. e. 8—10-ig Str. Franceza 12. 442

Staniole-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazul 4

„Stat könyv”

személyzeti adóhoz, ügyvédi, orvosi, házi alkalmazottak, nevelők stb részére kapható

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4. szám. — Telefon 2800.